

Voor meer informatie over de concrete onderzoeksprojecten van CESRT, zie www.hszuyd.nl/cesrt of neem contact op met Yvonne Schellen (tel. 043 3466435, e-mail: cesrt@hszuyd.nl).

LECTORAAT 'COMPARATIVE EUROPEAN SOCIAL RESEARCH AND THEORY'

De sociale beroepspraktijk is in beweging door de veranderde positie van cliëntgroepen, door de herstructurering van dienstverlening en door de europeanisering en neoliberalisering van het sociale beleid. Processen van sociale uitsluiting en sociale integratie – het werktein bij uitstek van sociale beroepsbeoefenaars – staan in deze veranderingen centraal. Het doel van het lectoraat Comparative European Social Research and Theory (CESRT) is dan ook om deze veranderingsprocessen te analyseren en met de uitkomsten ervan een bijdrage te leveren aan de kwalitatieve verbetering van het agogisch onderwijs en de beroepspraktijk. Daarbij wordt het onderzoek zoveel mogelijk in een

Europees-vergelijkende context uitgevoerd en richt de aandacht zich vooral op vormen van zogenoemde *good practice*. Thematisch staan de processen van sociale uitsluiting en integratie centraal.

De kenniskring is ingericht volgens de criteria van de Stichting Kennisontwikkeling in het hbo (SKO) en biedt derhalve studenten en docenten de mogelijkheid hun onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen en internationale ervaring op te doen. Bovendien vormt de kenniskring voor docenten een middel om hun professionaliteit te vergroten. Zij doen dit door het theoretisch verdiepen van het onderwijs op basis van onderzoek, door te publiceren en door bij te dragen aan congressen en symposia. Ten slotte is de kenniskring een goed middel om te fungeren als snij- en ontmoetingspunt van opleidingen en werkvelden voor het ontwikkelen en laten circuleren

van kennis en expertise.

Nadere uitwerking

Het kennisdomein heeft betrekking op de ontwikkeling van onderzoek en theorievorming ten aanzien van de sociale beroepen en het sociaal-agogisch onderwijs in een Europese context. De noodzaak voor het ontwikkelen van dit kennisdomein kent een aantal redenen:

- * De sociale beroepsbeoefenaar is gepositioneerd in een realiteit die aan sterke verandering onderhevig is: een terugtrekkende overheid met als gevolg de noodzaak tot een herdefiniëring van het aanbod van zorg en welzijn; de invoering van marktwerking, waardoor standaardvoorzieningen vervangen worden door flexibilisering en projectmatig werk; en de groeiende individualisering en mondigheid van cliëntgroepen.

- * De relatieve zwakte aan theorievorming in het sociaal-agogisch onderwijs, zoals blijkt uit de vele visitatierapporten.
- * De introductie van nieuwe, op beroepscompetenties gerichte onderwijsvormen, wat een omslag betekent voor het bestaande onderwijsaanbod.
- * De toenemende internationalisering van zowel het beroep als de opleidingen door processen van mondialisering en mobiliteit in het algemeen, en de toenemende invloed van Europese instellingen (met name de Europese Commissie en de Raad van Europa) in het bijzonder.
- * De 'academisering' van het sociaal-agogisch onderwijs door de invoering van de BA/MA-structuur, waardoor de noodzaak ontstaat tot het ontwikkelen van een eigen *discours* en *stock of knowledge*.¹
- * Het tot op heden ontbreken van systematisch vergelijkend onderzoek ten aanzien van het onderwijs aan en de beroepspraktijk van sociale beroepsbeoefenaren.²

Gegeven deze redenen richt de kenniskring zich op de volgende activiteiten:

- * onderzoek naar ontwikkelingen in de sociale beroepspraktijk, waarin vergelijking met ontwikkelingen in andere landen en het leren over de grenzen heen centraal staat;
- * het conceptualiseren van dat onderzoek in theoretische modellen, die inzicht verschaf-

- fen in de gevraagde en/of gewenste competenties van de beroepsbeoefenaar;
- * de vertaling en inbedding van die theoretische modellen in het curriculum teneinde dit een stevigere theoretische basis te geven alsook het implementeren van onderzoeksvaardigheden;
- * de advisering aan derden op basis van de ontwikkelde resultaten.

Het hoofdthema van het lectoraat, processen van sociale uitsluiting en sociale integratie, verwijst naar het ontstaan van nieuwe maatschappelijke bewegingen, waaruit velen hun voordeel weten te halen, maar die aan de andere kant ook bijdragen aan het ontstaan van nieuwe kwetsbare groepen: armoedeproblematiek bij eenoudergezinnen en migranten, vereenzaming van ouderen, langdurige werkloosheid bij laaggeschoolden, desintegratie door de toegenomen individualisering – om er enkele te noemen. Lokaal sociaal beleid, afstemming van zorg en welzijn, inter- en multidisciplinaire samenwerking met een 'horizontale' insteek, netwerkorganisaties, het herstel van waarden en sociale verbanden, samenwerking tussen professionals en vrijwilligers – het zijn in deze context de essentiële kernwoorden.

Er is nog nauwelijks onderzocht wat de concrete bijdrage van de *social worker* is in deze context. Anders gezegd: weinig is nog bekend, niet alleen hoe beroepsbeoefenaren nieuw beleid vertalen

in hun feitelijke beroepspraktijk, maar ook welke concrete vertaalslag zij maken in hun contacten met de doelgroepen teneinde de beoogde resultaten te behalen, bijvoorbeeld:

- * Welke bijdrage leveren praktijkbeoefenaren aan het tegengaan van sociale uitsluiting en het bevorderen van sociale integratie?
- * Welke methoden en methodieken gebruiken zij daarbij?
- * Wat zijn de ideeën en waarden die ze daarbij hanteren?
- * Op welke doelgroepen richten zij zich en hoe selecteren zij daarbij?
- * Hoe verloopt de samenwerking met andere professionals en wat is daarvan het resultaat?
- * Waar ligt hun relatieve invloed en macht en op basis waarvan nemen ze besluiten?
- * Hoe schatten zij het eindresultaat van hun werk in?

Bovenstaande betekent dat het CESRT-lectorat zich derhalve primair richt op de sociale praktijk, op de beroepsbeoefenaar daarbinnen en op de transformaties waaraan beide onderhevig zijn. De Europese dimensie is daarbij cruciaal:

There is an increasing awareness among social work practitioners in all European countries, that international comparisons of developments in welfare are not just a matter of social policy analysts, but are a matter of direct relevance to practice. (Payne, 1998:443)

Dit betekent dat sociale beroepsbeoefenaren aan dezelfde mondiale invloeden blootstaan, maar ook dat vaak de lokale antwoorden, gegeven de specificiteit van de situatie, aanmerkelijk verschillen. Het leren over de grens heen en het uitwisselen van *good practice* karakteriseert dan ook mede dit lectoraat.

Deze benadering komt onder andere tot uitdrukking in een lopend CESRT-onderzoek naar armoede- en migratievraagstukken in de zogenoemde 'Euregio': het gebied waar Nederland, Duitsland en België aan elkaar grenzen. We doen dat in samenwerking met hogescholen en universiteiten in Aken, Luik en Hasselt. Ook het vergelijkend onderzoek naar reïntegratiestrategieën van alleenstaande moeders op de arbeidsmarkt in Hasselt, Aken en Maastricht is hier een voorbeeld van. Ten slotte zijn we van plan om een onderzoek naar de concrete consequenties en uitwerking van de Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo) te koppelen aan soortgelijke ontwikkelingen in Engeland.

NOTEN

- 1 Een belangrijke analyse hieromtrent is te vinden in Labonte-Roset (2001). Met name stelt zij dat de introductie van academische graden in het tot dusverre professioneel georiënteerde onderwijs oproept tot (her)nieuw(d)e theorievorming.
- 2 In dit verband heeft de *School of Social Work* in Parma

(Italië) het initiatief genomen om over deze thematiek een zogenoemd 'Thematisch Netwerk' te ontwikkelen in het kader van het Socrates-programma.

LITERATUUR

- Labone-Roset, C. (2001) *Main trends of social work education in Europe*, paper discussed at the regional seminar of the EASSW, Vienna, April.
- Payne, M. (1998) *Why social work? International Social Work*, 41.